

Методи викладання на юридичних спеціальностях. Виклики та очікування

Моніка Кулеша-Чуприн
Пабіяніце, 10 липня 2024 р.

Реалізація та мета дослідження

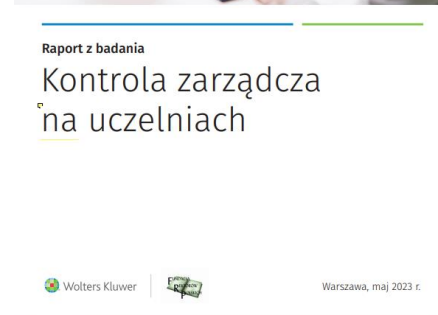
Реалізація:

Wolters Kluwer Polska та Фундація польських ректорів у рамках стратегічного партнерства від 2021 року спільно реалізують проєкт, присвячений діджиталізації польських ЗВО

У попередні роки наше дослідження було зосереджене на впливі нових технологій на управління університетами, включаючи впроваджені та проєктовані рішення для оптимізації роботи у сфері університетської адміністрації

У рамках співпраці у 2024 році ми продовжуємо наш проєкт, зосередившись на викладанні в університетах, звуживши досліджувану проблематику до специфіки юридичних факультетів.

У лютому - березні 2024 року ми провели онлайн-опитування викладачів юридичних факультетів університетів-членів KRASP, як державних, так і недержавних як державних. В опитуванні взяв участь 231 учасник.

Реалізація та мета дослідження

Мета:

Метою проведеного опитування було визначення методів викладання, які використовуються в освітньому процесі для студентів-правників, а також виявлення потреб викладачів у підвищенні їхньої компетентності в сучасних методах викладання.

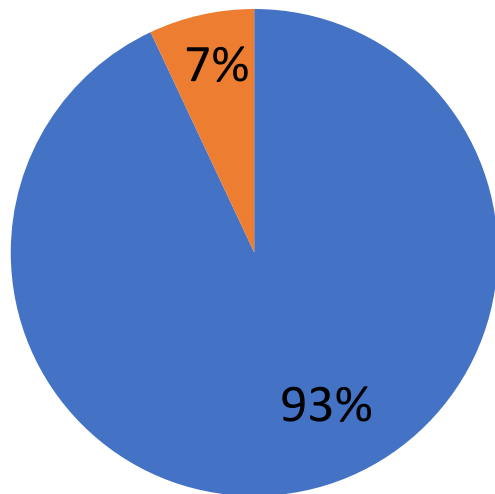
Ця тема є особливо актуальною в епоху інтенсивного розвитку новітніх технологій, особливо штучного інтелекту (ШІ).

Це зумовлює необхідність зміни освітніх парадигм у ЗВО: верифікація інструментарію навчання студентів, підтримка нових форм викладання з використанням цифрових інструментів, акцент на дотриманні етичних принципів у використанні ШІ.

Характеристика респондентів

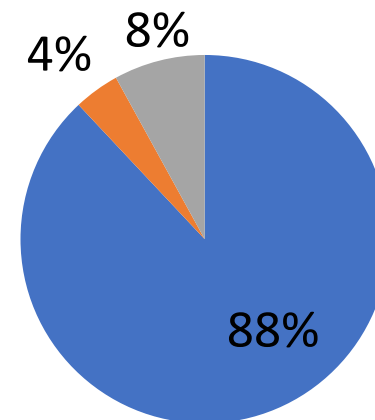
Тип ЗВО

■ Державний ЗВО ■ Недержавний ЗВО

Характер посади, яку обіймає респондент

■ Науково-педагогічний працівник
■ Науковий
■ Педагогічний

Характеристика респондентів

Таблиця 1. Науковий ступінь/звання респондентів

Магістр	9%
PhD	48%
Доктор габітований, професор ЗВО	30%
Доктор габітований, професор	13%

Таблиця 2. Вік респондентів

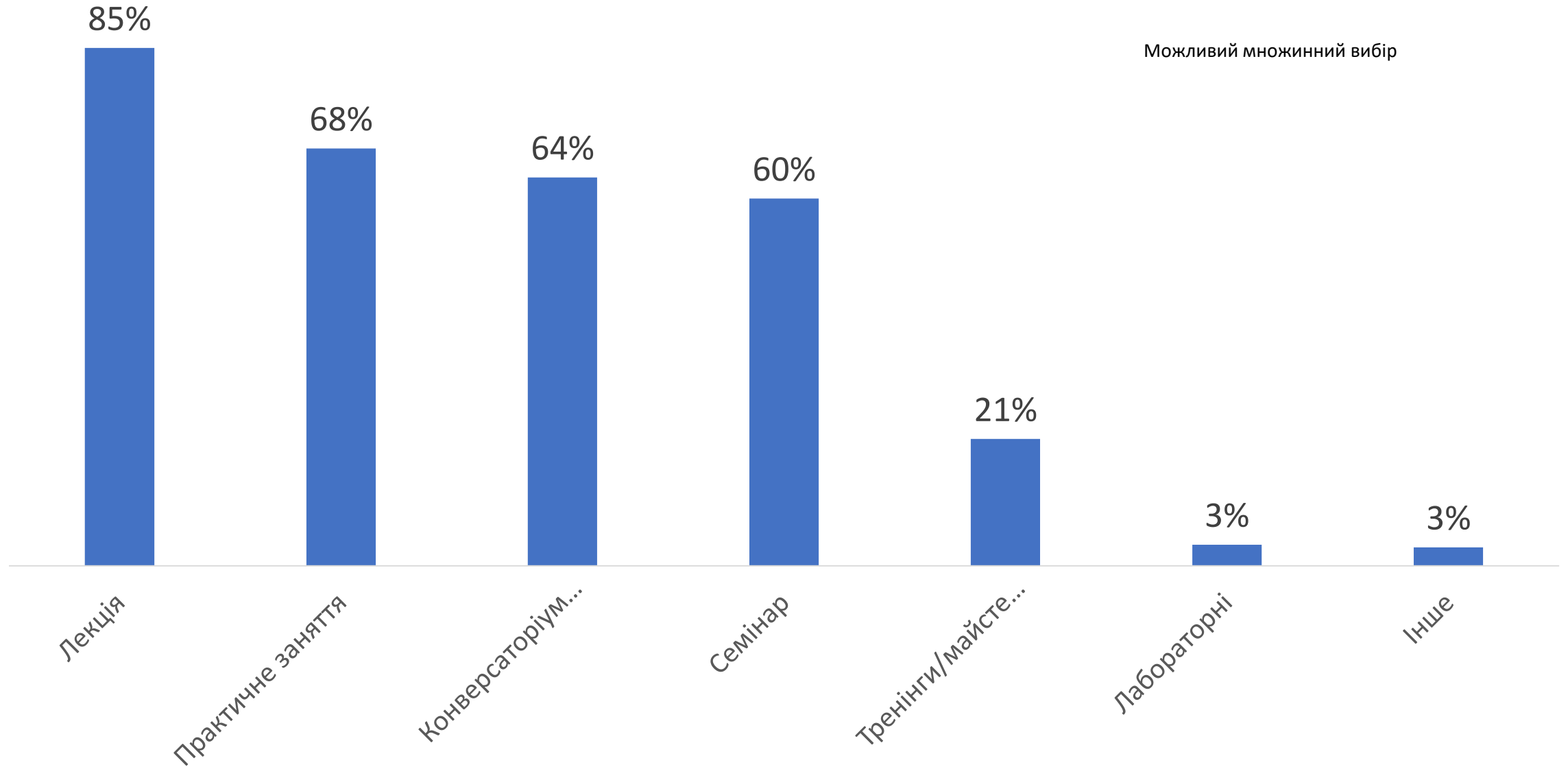
Менше 35 років	14%
35-49 років	51%
50-65 років	28%
Більше 65 років	7%

Таблиця 3. Досвід викладацької діяльності – як довго респонденти викладають у ЗВО

Понад 15 років	56%
11-15 років	19%
6-10 років	12%
Менше 3 років	7%
3-5 років	6%

Викладання після пандемії COVID-19

У якій формі Ви проводите навчальні заняття?

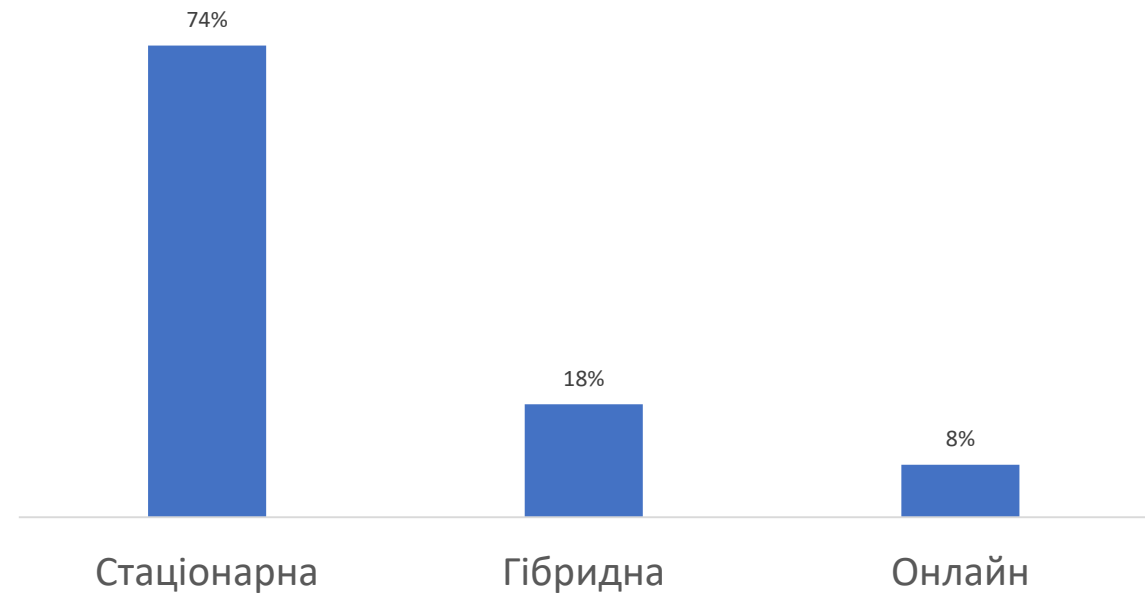
Викладання після пандемії COVID-19

У якій формі Ви проводите навчальні заняття?

Можливий множинний вибір

Яка форма проведення занять Вам найбільше подобається?

Можливий множинний вибір

Викладання після пандемії COVID-19

„Уможливають
прямий
міжособистісний
контакт,
формують вміння
встановлювати
міжособистісні
стосунки, мають
найбільшу
динаміку”

Таблиця 4. Чому стаціонарно?

Кращий контакт зі студентами	61%
Більша активність студентів	15%
Можливість швидкої перевірки знань	13%
Ефективність навчання	5%
Можливість активізації студентів	5%
Комфорт викладача	3%
Інше	17%

Таблиця 5. Чому змішана форма?

Можливість адаптації форми до часу та виду занять	39%
Зручно для обох сторін	27%
Цій формі віддають перевагу студенти	12%
Балансування навантаження обох сторін	10%
Інше	37%

Таблиця 6. Чому дистанційно?

Більше мультимедіа – матеріали та ресурси онлайн	37%
Більший комфорт для обох сторін	32%
Більша активність студентів	16%
Більша ефективність навчання	11%
Можливість реалізувати більше матеріалу	5%
Інше	26%

„Дистанційна форма пропонує можливості, які недоступні у стаціонарному форматі. Ви можете швидко опитати всю групу, можете швидко розділити слухачів на групи і відвідати кожну з них. Легко ділитися матеріалами, працювати з презентаціями, використовувати інші інструменти для активізації слухачів”.

Методи викладання

Яким чином у Вашому ЗВО ухвалюються рішення щодо методів навчання студентів?

Можливий множинний вибір

Методи викладання

Яким чином Ви готуетесь до занять?

Методи викладання

З якого типу джерел Ви користуєтеся, коли готуєтеся до занять?

Методи викладання

Цю тенденцію підтверджують і результати опитувань, проведених Польської книжної палати*:

Яку форму підручників ви найчастіше використовували протягом цього періоду?

PRACOWNICY

STUDENCI

Pracownicy naukowcy i dydaktyczni naszej uczelni coraz chętniej sięgają po cyfrowe wersje potrzebnych im publikacji	%	Liczba odp.
Zdecydowanie tak	42,77%	1221
Raczej tak	39,68%	1133
Raczej nie	3,08%	88
Zdecydowanie nie	0,67%	19
Trudno powiedzieć	13,80%	394

Studenci coraz rzadziej korzystają z biblioteki uczelnianej, bowiem znajdują w internecie potrzebne publikacje	%	Liczba odp.
Zdecydowanie tak	30,40%	868
Raczej tak	44,10%	1259
Raczej nie	7,64%	218
Zdecydowanie nie	1,79%	51
Trudno powiedzieć	16,08%	459

Które zmiany w funkcjonowaniu Pani/Pana uczelni byłyby, Pani/Pana zdaniem, pożądane?

Które zmiany w funkcjonowaniu Pani/Pana uczelni byłyby, Pani/Pana zdaniem, pożądane?

Zaopatrzenie biblioteki w nowe cyfrowe podręczniki i/lub monografie naukowe	%	Liczba odp.
Tak	86,62%	2473
Nie	3,78%	108
Trudno powiedzieć	9,60%	274

Przeprowadzenie warsztatów lub szkoleń, które podniosłyby kwalifikacje pracowników i studentów w zakresie korzystania z publikacji zgodnie z prawem	%	Liczba odp.
Tak	53,35%	1523
Nie	19,93%	569
Trudno powiedzieć	26,73%	763

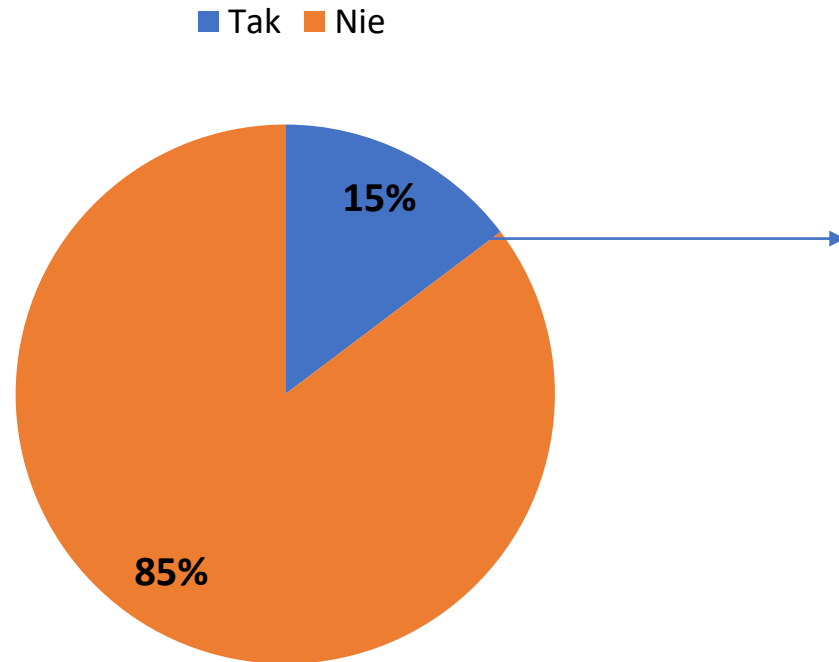
Методи викладання

Навчальні матеріали з точки зору студентів-правників на основі опитування Wolters Kluwer "Чого хочуть студенти-юристи", травень 2023 року:

- Помітна тенденція до зменшення значення класичних підручників і зростання попиту на навчальні посібники, орієнтовані на підготовку до іспитів (у пігулці, скрипти, lastminute, тести).
- Все більш поширеною стає модель навчання з одночасним використанням як паперових, так і електронних матеріалів.
- Часи пандемії змусили викладачів частіше готувати сценарії та презентації своїх лекцій і практичних занять/вправ. Студенти високо цінують ці навчальні посібники з точки зору їхньої корисності для складання іспитів.
- Більшість студентів-юристів, як і раніше, хочуть навчатися за паперовими матеріалами (це стосується переважно конспектів/скриптів та кодексів) через зручність використання (менше навантаження на очі) та більшу схильність до персоналізації та мнемотехнік (легше обводити, занотовувати, малювати).

Методи викладання

Чи у підготовці до занять Ви використовуєте Штучний інтелект (ШІ) ?

Можливий тільки одиничний вибір

Таблиця 7. Для яких саме освітніх цілей Ви використовуєте рішення ШІ?

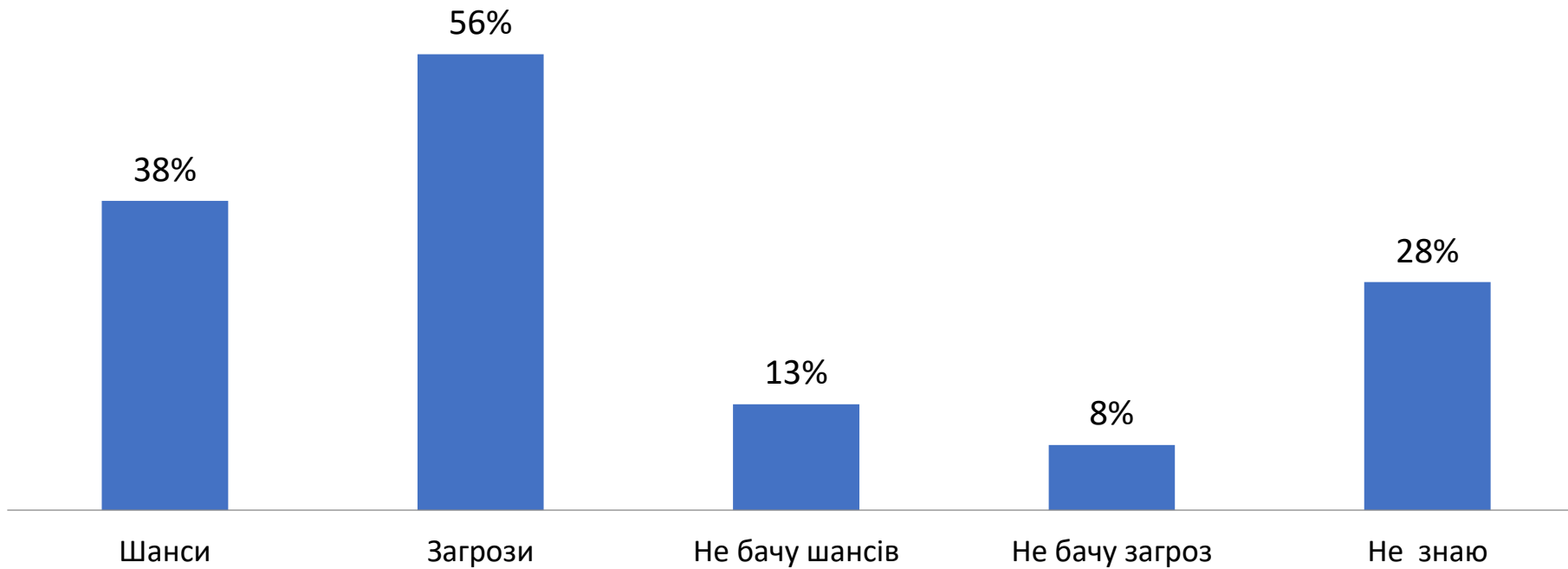
Підготовка навчальних матеріалів	76%
Комунікація зі студентами (напр., мейли, ...)	50%
Перевірка, чи студентська робота не є плагіатом	44%
Підготовка текстів	35%
Аналіз результатів дослідження	15%
Для інших цілей	29%

*Перевіряю, чи ШІ
склав би екзамен*

*Ілюстративний матеріал
для навчання*

Методи викладання

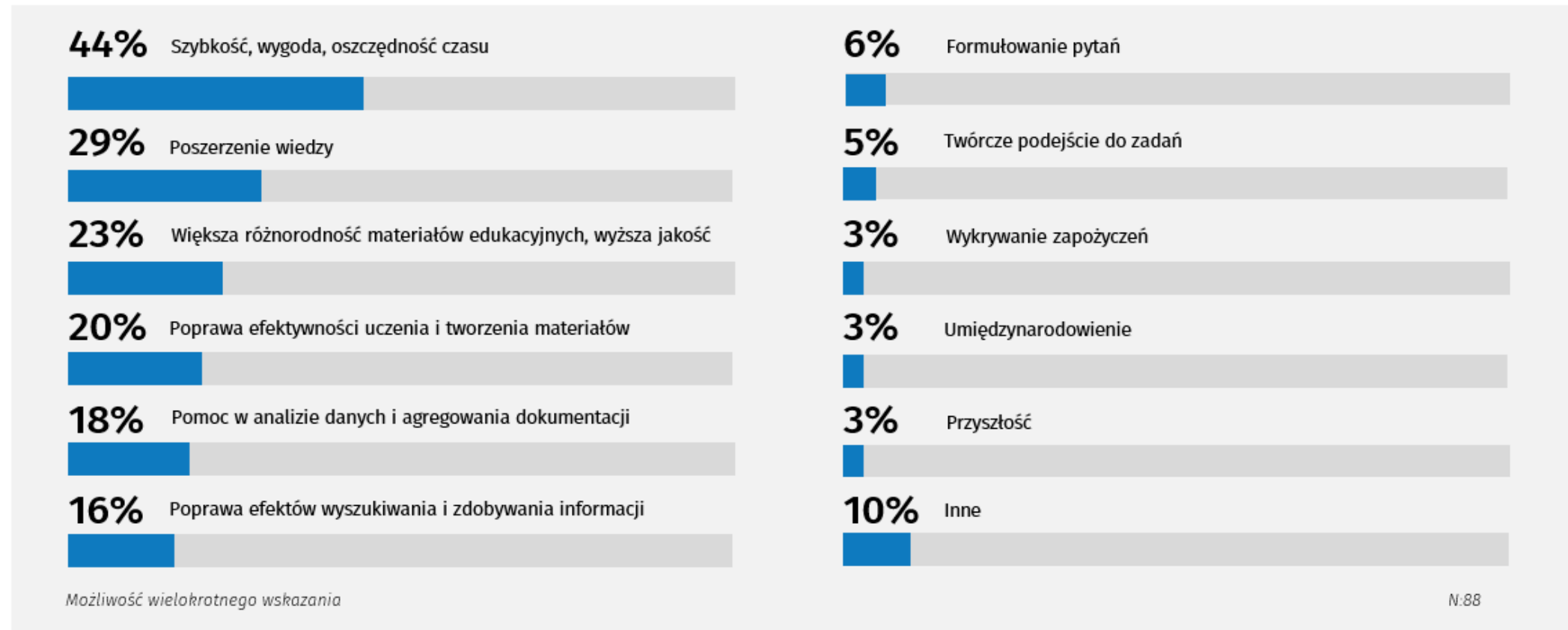
Чи Ви бачите шанси або загрози у використанні AI в освітньому процесі?

Можливий тільки одиничний вибір

Metody викладання – шанси використання ШІ у навчанні студентів-юристиів

Jakie Pan/Pani widzi szanse w wykorzystaniu nowoczesnej technologii AI (Artificial Intelligence) w procesie kształcenia studentów kierunków prawniczych?

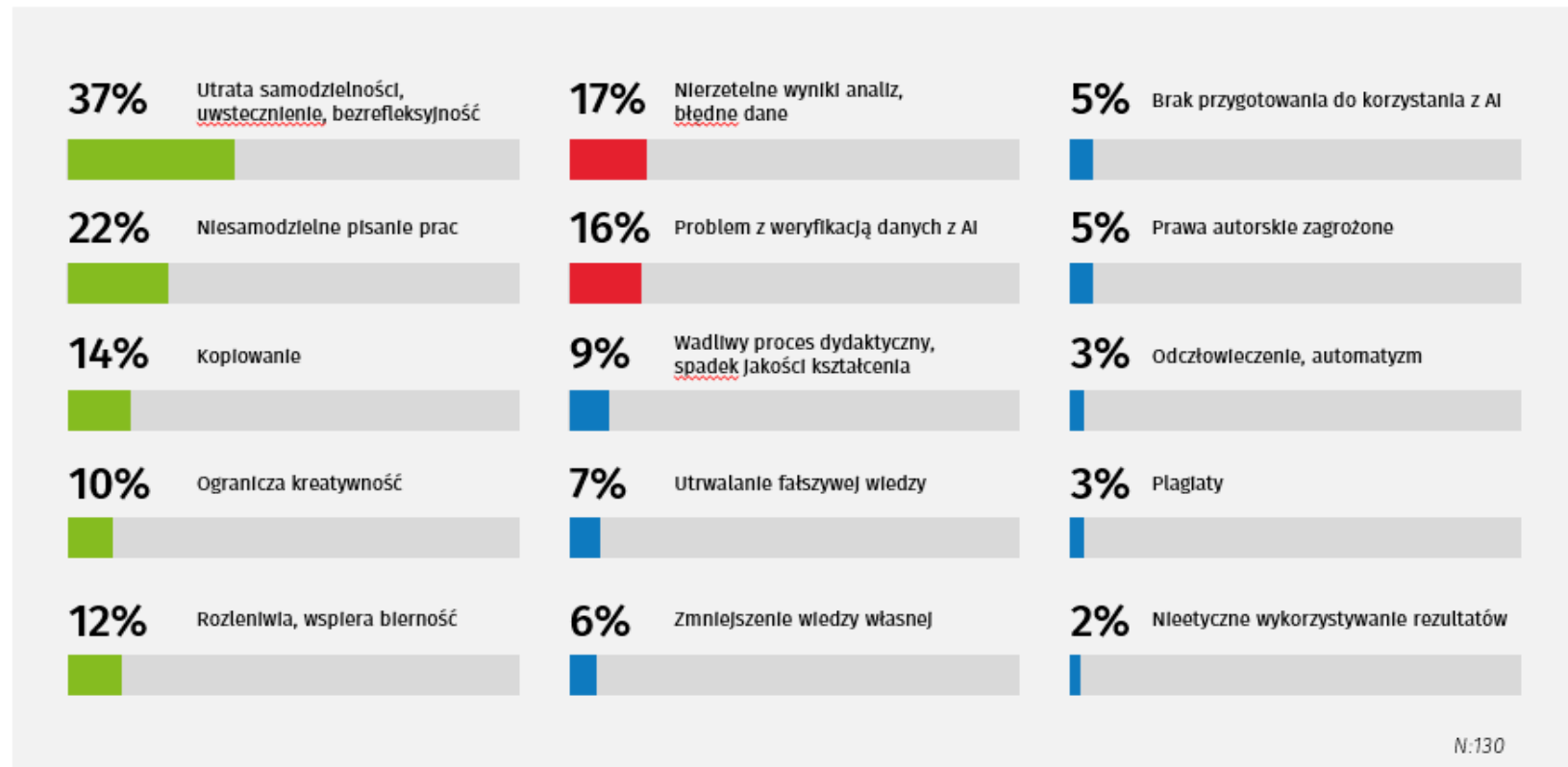

Metody викладання – загрози використання ШІ у навчанні студентів-юристів

Jakie Pan/Pani widzi zagrożenia w wykorzystaniu nowoczesnej technologii AI (Artificial Intelligence) w procesie kształcenia studentów kierunków prawniczych?

95% badanych niepokoi utrata samodzielności pracy i kreatywności przez studentów i pracowników w różny sposób wyrażona.

33% badanych niepokoi rzetelność danych.

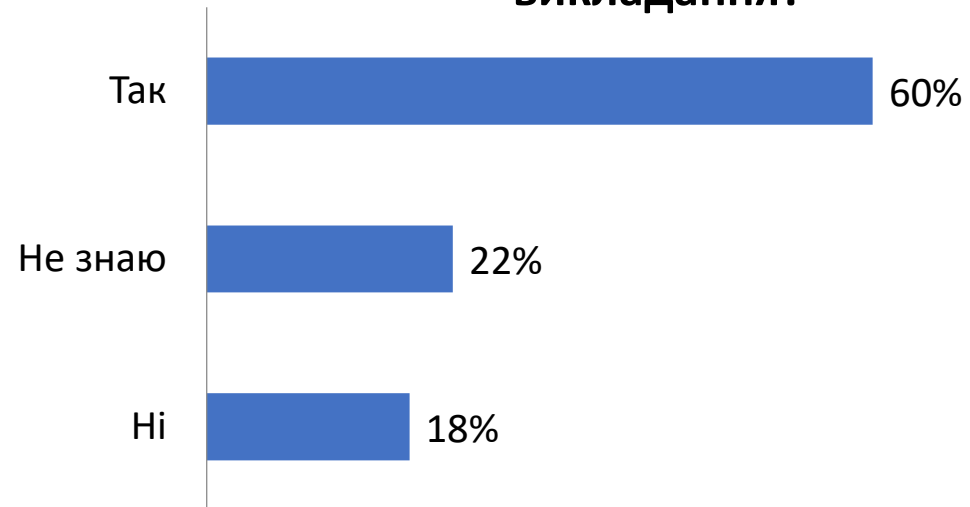
Pytanie wielokrotnego wyboru

N:130

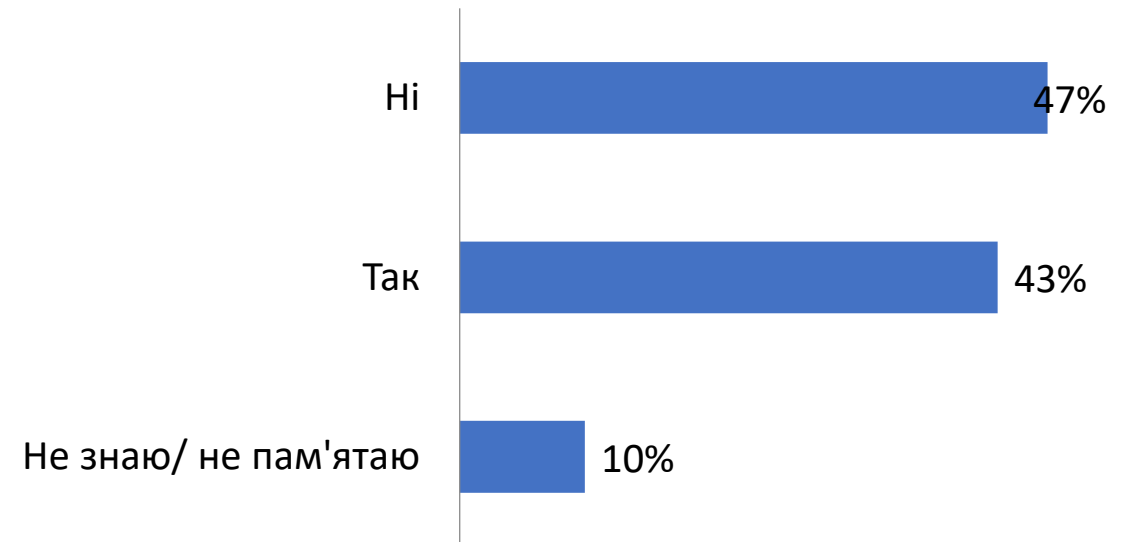

Сучасні методи викладання

Чи у Вашому університеті проводяться тренінги/майстер-класи з методики викладання?

Чи брали Ви участь у тренінгах/майстер-класах із сучасних методів викладання?

Сучасні методи викладання

Таблиця 8. Треніги/навчання із сучасних методів викладання, які проводяться у ЗВО для викладачів

Академічний тьюторинг	60%
Навчання методом Case Study	47%
Design Thinking	27%
Problem Based Learning	24%
Технології реагування на агресію студента	22%
Problem Solving	19%
Гейміфікація в академічній освіті	17%
Learning by doing	14%
Action Learning	12%
Інше	17%

Таблиця 9. Треніги/навчання із сучасних методів викладання, у яких респонденти взяли участь

Академічний тьюторинг	36%
Навчання методом Case Study	32%
Design Thinking	22%
Problem Based Learning	17%
Гейміфікація в академічній освіті	17%
Learning by doing	13%
Action Learning	12%
Технології реагування на агресію студента	12%
Problem Solving	10%
Інше	25%

Сучасні методи викладання

Які методи, з Вашого академічного досвіду, дають найкращі результати і чому?

Можливий множинний вибір

Компетентності правників

Які, на Вашу думку, найважливіші для сучасного юриста навички та компетентності, які має формувати освітній процес?

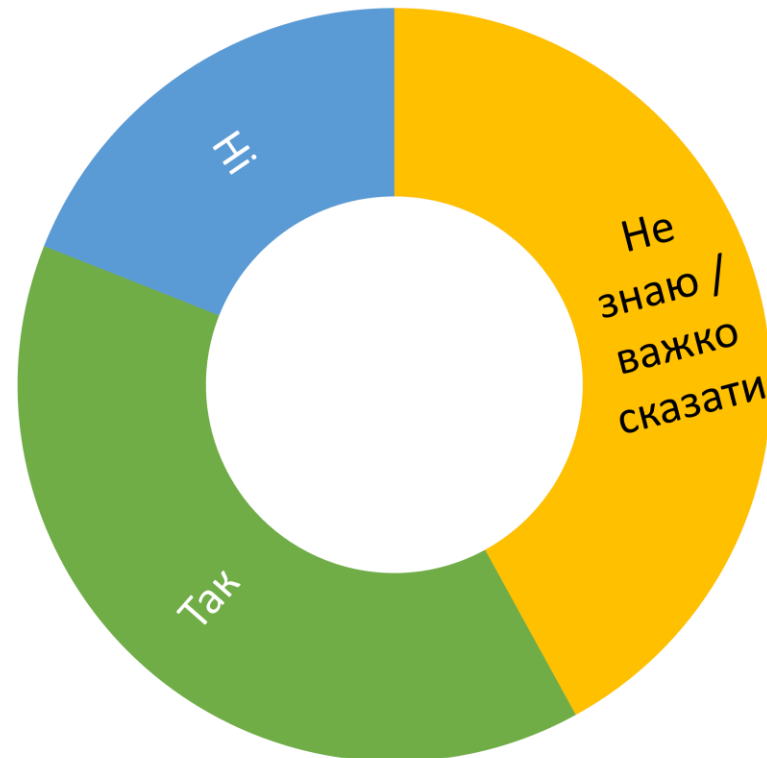

Можливий множинний вибір

Компетентності правників

Чи у вашому ЗВО організуються курси/тренінги для студентів з розвитку наведених вище навичок та компетентностей правничих?

■ Так ■ Ні ■ Не знаю / важко сказати

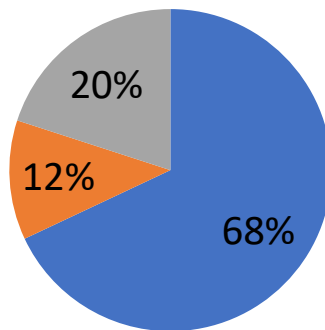

Можливий тільки одиничний вибір

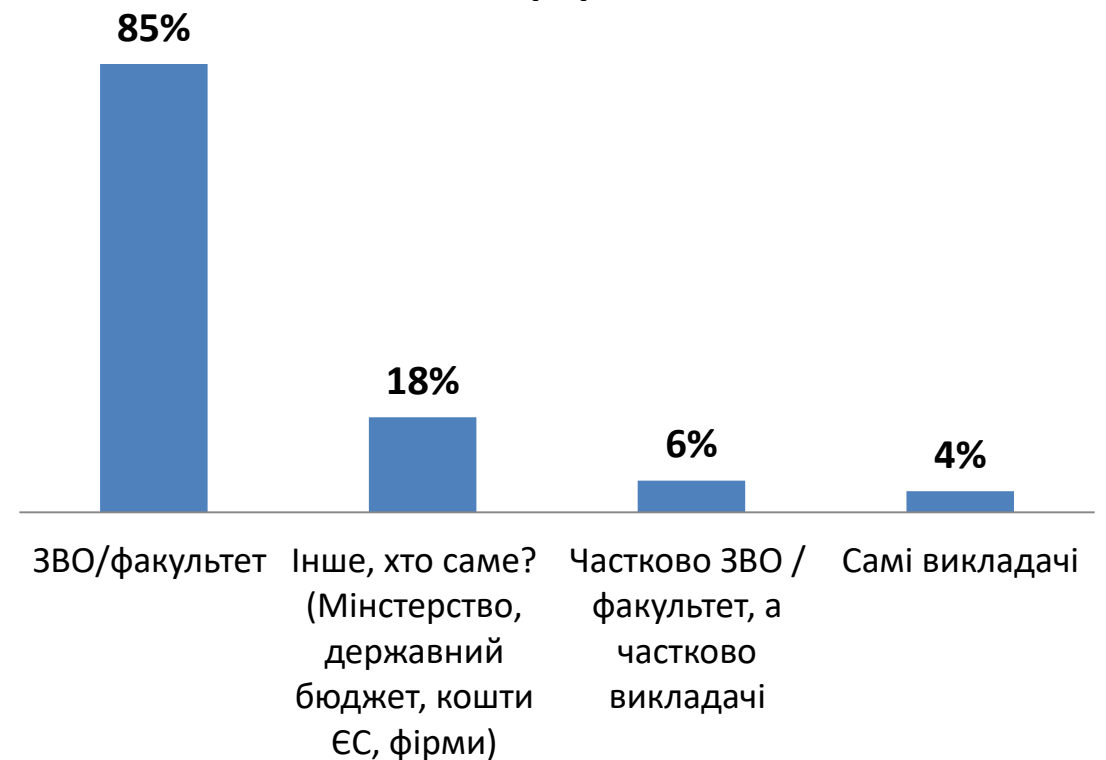
Платформа підтримки викладацької діяльності та викладачів

Чи вважаєте Ви корисним утворення платформи для викладачів юридичних спеціальностей?

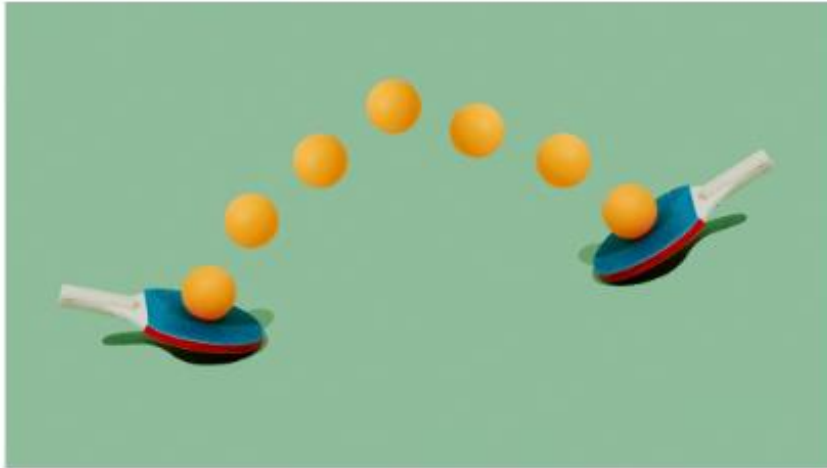
■ Так ■ Ні ■ Не знаю / важко сказати

Хто мав би фінансувати доступ до такої платформи?

Можливий тільки одиничний вибір

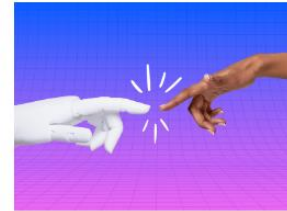
June 25, 2024

Generative AI has made it easier for educators to design and deploy role-play scenarios, in which students can practice navigating business situations and test their knowledge in a low-risk setting.

Wharton educators Ethan Mollick and Lilach Mollick share guidance on how to use these tools to set up imaginative and supportive role plays for your students. They also offer a link to a prompt you can use verbatim or adjust for your own teaching objectives, goals, and class context.

[Read the full *Inspiring Minds* article](#)

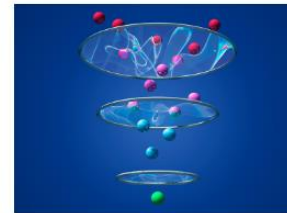
What's Inspiring Us

Student Use Cases for AI

Start by Sharing These Guidelines with Your Class

[Read More](#)

How Students Are Actually Using Generative AI

And What Educators Can Do to Adapt

[Read More](#)

Основні висновки з дослідження

- Дидактика після пандемії COVID-19 - це **однозначне повернення до очної форми навчання**, якій респонденти надають перевагу через необхідність взаємодіяти зі студентами, будувати стосунки між викладачем і студентом, а також перевірки викладачами ефективності використовуваних методів передачі знань.
- Хоча **стаціонарний режим залишається домінуючим** в освітньому процесі, **дистанційна й змішана форма також вважаються важливими як гнучкі і корисні рішення**, особливо при проведенні занять, заснованих на передачі теоретичних знань (наприклад, лекцій), що дозволяє краще управляти часом викладачів і студентів, а також використовувати цифрові інструменти в освітньому процесі.
- У ЗВО можна спостерігати **два підходи до вибору методу навчання студентів**: автономія викладача щодо предмета (58%) та дія відповідно до вказівок зверху вниз (43%).
- **Профіль викладача** - самостійно готує свої заняття та необхідні матеріали (97%), використовує підручники та матеріали як на папері (85%), так і в електронному вигляді (82%), користується спеціалізованими базами даних (74%) та онлайн-ресурсами (67%), у більшості випадків не використовує штучний інтелект при підготовці до занять (85%).

Основні висновки з дослідження

- Викладачі на юридичних спеціальностях вбачають у використанні ШІ в освітньому процесі більше загрози (56%), ніж можливостей (38%). На їхню думку, ШІ насамперед загрожує розвитку самостійності, креативності студентів, а також засвоєнню недостовірних даних, згенерованих штучним інтелектом. З іншого боку, його цінують як інструмент для покращення обробки даних та підготовки цікавих навчальних матеріалів.
- **Найважливішими компетентностями і навичками сучасного юриста** респонденти вважають креативне мислення, навички письмової аргументації, критичне читання правової літератури та комунікативні навички. Це саме ті компетенції, розвиток яких може бути порушений бездумним доступом до інструментів штучного інтелекту.
- На думку респондентів, найбільший дидактичний ефект досягається під час практичних занять, спрямованих на розвиток юридичних компетентностей: кейси (42%), дискусії/бесіди (23%). Лекції (але інтерактивні/які ангажуть), під час яких доносяться необхідні теоретичні питання (16%), які потім використовуються як база знань під час воркшопів/вправ (12%).

Основні висновки з дослідження

- Враховуючи як профіль викладачів , так і виклики, пов'язані з розвитком нових технологій, зокрема інструментів штучного інтелекту, в освітньому процесі, доцільно шукати рішення, які б дозволили викладачам отримати доступ до ресурсів достовірних як теоретичних, так і практичних знань у галузі правничих наук.
- За результатами опитування, більшість респондентів (68%) вважають, що корисним було б створення платформи для підтримки роботи викладачів юридичних дисциплін, яка б містила готові матеріали, такі як методичні рекомендації щодо планування занять, визначення їхніх цілей та методів, сценарії тематичних занять, бази даних з прикладами кейсів.
- На думку респондентів, фінансування доступу до платформи має здійснюватися за рахунок коштів університету або зовнішніх ресурсів, таких як державний бюджет, міністерські гранти чи кошти ЄС.